

*Proszenyák Róbert,
az Édesapák Imái közösség magyarországi
koordinátorának tanúságtétele*

Ember vagyok, teremtmény.

Katolikus vagyok, hívő.

Férj vagyok, boldog.

Édesapa vagyok, gya(ko)rló.

Magyar vagyok, európai.

Elsősorban ezek az állítások és ebben a sorrendben definiálnak engem. De van még valami, egy élmény, ami alapjai(m)ban határoz meg engem, illetve ami gyökerei(m)ben változtatta meg ezt az önazonossági listát – vagyis végső soron az életemet. Egy halálközeli élmény. Erről szeretnék beszélni most nektek.

Először azonban szeretném megköszönni neked, Istenem; neked, Kornél atya és nektek, mindnyájatoknak, hogy ma itt lehetek, és erről beszélhetek; és ezáltal visszanyúlhatok ehhez az élményhez – egy kicsit újra átélhetem azt. Mert óriási szükségem van rá. Nekem. Mert még egy ilyen meghatározó élmény birtokában is képes vagyok a hétköznapi pillanatnyi problémáinak vélt vagy valós súlyától a földre roskadva négykézláb vonszolni magam – ráadásul néha még csak nem is előre, hanem körbe-körbe ugyanazokat a köröket róva.

Másodszor szeretném, ha tudnátok, hogy bármelyikőtök állhatna most itt ezen a színpadon, hogy tanúságot tegyen a megtéréséről, a hitéről, Jézusról, Istenről. Mert mindegyikőtöknek megvan a saját maga története. Csak ma éppen rám esett a sor.

Mielőtt belekezdenék beszámolómba a halálközeli élményemről, szeretném kicsit kontextusba helyezni, hogy milyen élethelyzetben, lelki és fizikai állapotban voltam akkor, bő 20 évvel ezelőtt, amikor mindez történt.

Huszonhárom éves voltam, főiskola után, kb. egy éve dolgoztam már egy menő reklámügynökségnél. Nem voltam megkeresztelve (nem vallá-

sos családban nőttem fel), de kereső voltam. Igaz, ebbe minden belefért a reinkarnációtól az agykontrollon és a földre szállt ufókon át a new age-es fura dolgokig. Felszínesen és véletlenszerűen válogattam ki azokat az elemeket a különböző világképekből, hitrendszerekből, amik szimpatikusak vagy kényelmesek voltak, vagy éppen az egómat, a saját elképzeléseimet, céljaimat igazolták.

Volt egy gyönyörű, kedves, okos, hívő barátnőm. Nála, az ő hitében láttam először, hogy itt van valami igaz, valami élő, valami valóságos. Hogy hívőnek lenni nem a gyengék sajátos kábítószere, nem a lúzerek öngigazolása, nem a szabadon és önállóan gondolkodni, dönteni, élni képtelenek fogódzója. És legfőképpen hogy ez az egész hit megvallás izé nem a hierarchiáról, a hatalomról, az elnyomásról, a gazdagságról, a pompáról és a külsőségekről szól, hanem egy nagyon személyes, bensőséges kapcsolatról.

Mivel kezdett komolyra fordulni a kapcsolatunk, barátnőmnek komoly dilemmát okozott, hogy én egy erősen lázadó típusú, hosszú hajú, grunge rocker, azaz nem éppen a rendes katolikus mintaférj jelölt voltam. Nagyon szerette volna, hogy megkeresztelkedjek (na nem a templomi esküvő külsőségei miatt), és mivel már akkor is nagyon szerettem őt, a büszkeségem és konokságom ellenére végül arra jutottam, mi bajom lehet, megkeresztelkedem – a nagy katyvaszba ez is belefér. Ő még főiskolás volt, éppen külföldön tartózkodott néhány hónapot egy ösztöndíjjal, és úgy alakultak a körülményei, hogy minden nap úton az iskolából hazafelé be tudott térni egy templomba, ahol jelet kért a Jóistentől, hogy mutassa meg neki, tényleg én vagyok-e számára az életre szóló igaz társ. Szóval ő imádkozott jelért, de én kaptam meg. (Ez azóta is többnyire így van egyébként.) Ennyit a lelki állapotról.

Fizikai állapotomról pedig azt tudom mondani, hogy a munka, illetve az ebből fakadó új életritmus miatt nem volt időm sportolni. Pedig előtte rendszeresen úsztam, futottam, bringáztam. Tehát egyáltalán nem voltam edzésben, de persze az emlék még élt bennem, hogy én simán lefutok 7 km-t bármikor. Mert pont ezt kellett tennem egy meleg májusi szombati napon egy céges maratoni csapatversenyen: lefutni 7 km-t. Persze előtte pénteken jó későn feküdtem le, emiatt későn ébredtem. Nem volt időm enni, inni, csak gyorsan felöltöztem és rohantam a futóversenyre. Pont délben kerültem sorra, a legnagyobb melegben és ráadásul mivel láttam,

hogy a főnököm egész jó időt futott, gondoltam, megnyomom egy kicsit, nehogy már rosszabb időt fussak nála (hiszen idősebb nálam, meg minden...).

Szóval, részt vettem egy megmértetésen, amire semmilyen módon nem készültem fel, szó szerint csak beestem rá. Ahogy a célba is. A 6-os kilométer jelzésre még emlékszem, de arra, hogy beérek a célba és átadom a botot a következő csapattagnak, arra már nem. Tehát kb. 1 kilométert gyakorlatilag önkívületi állapotban (pusztán akaraterőből) futottam le. Átadtam a botot a célban (állítólag), aztán eldőltém. Elájultam. Mentő. Kórház. Két órát voltam eszméletlen állapotban, úgynevezett vércukor kómában.

Ez alatt az idő alatt azt éltem meg, hogy meghaltam és elkárhoztam.

Először csak audió élményem volt. Éreztem, érzékeltem, hogy egy ágyon fekszem, de nem láttam semmit, csukva volt a szemem (nem tudtam kinyitni), és közben hangokat hallottam. Hangokat, amik egy orvosi team tipikus hangjai voltak, akik azon dolgoztak, hogy kihozzanak az életveszélyből és felébresszenek a kómából. Röpködtek a gyors vezényszavak és orvosi kifejezések. De hallottam két másik hangot is, amik nem oda valók voltak, amiket/akiket az orvosok nem hallottak. Jelen voltak, de nem voltak ott. Rólam beszéltek, vagy inkább felettem értekeztek. Tárgyilagosan, mintegy a tényeket konstatálva, olyasmiről beszélgettek: hogy „milyen érdekes, hogy bár viszonylag intelligens (mármint én), mégsem képes elfogadni a tényt”. Milyen tényt? Miről beszélnek ezek? Nem is akarok belegondolni – hessegettem el magamtól gyorsan a felmerülő gondolatot –, hiszen mindjárt úgyis magamhoz térek, kinyitom a szemem és minden rendben lesz, csak meg kell várnom. És akkor belém hasított a felismerés és az egyértelmű érzés, hogy itt nem múlik az idő, pontosabban hogy itt nincs idő. És hogy mennyire lehetetlen, irreális és banális az a gondolat, hogy megvárom, amíg magamhoz térek.

Jó, a várakozás, az időhúzás az butaság. De akkor milyen tényről is beszélnek, amit nem vagyok hajlandó elfogadni? Lehet, hogy meghaltam? Nem, az nem lehet. Nem, nem, nem. Én nem halhattam meg. Én azért nem hallhattam meg, azért, mert...

Azért, mert... és akkor mintha kinyílt volna a tudatom, mintha hirtelen én lettem volna a világ legokosabb biológusa, fizikusa, kémikusa, csillagásza, filozófusa stb., vagy még inkább, mintha egyik pillanatról

a másokra az emberiség összes (eddig valaha volt) tudása a rendelkezésemre állt volna, és így ezzel a mindentudással találtam ki egy magyarázatot, hogy miért nem halhattam meg. Elképesztően jó érveket, érvrendszereket állítottam fel, amikre sajnos nem tudok visszaemlékezni, mert én nem vagyok ilyen okos, és a jelenlegi erősen korlátolt elmémbe, tudatomba ezek nem is férnének bele. Tehát kitaláltam egy ütős magyarázatot, aztán mint egy hipotézis bizonyítását logikailag végig levezettem a gondolatot, és a végén arra a racionális következtetésre jutottam, hogy márpedig ezek alapján bizony én simán meghalhattam. De nem, az nem lehet, hogy én meghaltam, azért mert... és jött egy következő nagyívű hipotézis. Aztán logikus bizonyítás. Majd végkövetkeztetés: hm, ez sem jó érv, ezek alapján meghalhattam. De az nem lehet! És jött egy újabb gondolat, végigvittem, ez sem jó. És még egy, és még egy, sorban egymás után, egyre gyorsabban pörögve. Sok ezer, sok tízezer, nem tudom pontosan, de egyszer csak elfogytak az érvek és a magyarázatok. Hát jó, akkor nincs mit tenni, mint belátni és elfogadni a tényt, hogy meghaltam.

Meghaltam, ok. De akkor mi ez a rossz érzés? Miért érzem magam kényelmetlenül? Mi van velem? Hol vagyok egyáltalán? És akkor egyszer csak láttam újra (videó élményem is lett az audió mellé). Egy teljesen fehér kórházi szobaszerű helyen voltam, bár nem voltak teljesen egyértelműek a tér határai. Egy kórházi ágyon feküdtem. Le voltam szíjazva. Amíg próbáltam felfogni, hogy hol is vagyok, egyszer csak egy hatalmas, hozzám képest végtelenül nagy erő jelenlétét éreztem magam felett. De nem tudtam elgondolkodni ezen, mert közben kinyílt egy ajtó és fehér köpenyes, fehér maszkos, orvosszerű emberek jöttek be rajta, és orvosi eszközökkel elkezdtek módszeresen kínozni. Megszúrtak, megvágta, fűrészeltek... Iszonyatosan fájt és nagyon véres volt..., sok vér van egy emberben. Üvöltöttem. Eleinte a fizikai fájdalomtól (ami nem hasonlított semmihez, amit előtte vagy azóta átéltem – pedig azért volt 1-2 törésem, szalagszakadásom), később egyre inkább a lelki fájdalomtól. A lelki fájdalomtól, hogy ami velem történik, az igazságtalan. Ez súlyos félreértés, tévedés. Állj, ez nem lehet! Ez csakis valami tévedés lehet, azért mert...

Azért mert... és akkor megint ebben a kinyílt tudatállapotban próbáltam megmagyarázni, bebizonyítani, igazolni, hogy ez miért nem lehet, hogy ez miért igazságtalan, hogy én miért vagyok jó ember. De minden

magyarázat, minden érv, minden igazolási kísérlet után újra kezdődött az egész procedúra pontosan ugyanúgy. Ott fekszem a fehér szobában az ágyhoz szíjazva. Ajtó kinyit, orvos bejön, megszúr, megvág, fűrészel stb. Én pedig üvöltök, próbálok szabadulni fizikailag is, mentálisan is – rán-gatózom, miközben újabb és újabb érveket, igazolásokat, magyarázatokat hozok, hogy ez az egész miért egy tévedés, miért igazságtalan. De mindhiába, minden érvelés, magyarázkodás végén kezdődik előlről az egész: szoba, ajtó, bejön, megszúr, megvág, fűrészel... Csak egy valami változik minden egyes alkalommal, a fájdalomszint. És mivel nem tízszer, nem százszor kezdődik újra, egy idő után a fizikai fájdalmat már nem érzem, csak a lelkit, ami viszont az elviselhetetlen határát közelíti. És közben végig érzékelem ezt a végtelen, hatalmas erőt (mai tudásommal azt mondanám Isten jelenlétét), ami/aki nem avatkozik be, csak szemléli a vergődésemet, agóniámat. (Hiába, a szabad akarat ilyen dolog!)

De egy ponton elfogytak az érvek, a magyarázatok, a magyarázkodások... és akkor egyszer csak egy kósza gondolat ötlött fel bennem, kvázi mentő ötletként: mi van, ha mégis igaz, ami a Bibliában le van írva (nem mintha sokat tudtam volna akkor arról, hogy mi van a Bibliában), és úgy tudok innen kikerülni, úgy tudok innen megmenekülni, ha megbánom a bármit is vagy inkább a mindent is. Annyira megörültem ennek, hogy nem is tűnt fel, hogy egész eddig arról próbáltam meggyőzni mindenkit, hogy ez egy tévedés, ez igazságtalanság és nincs itt mit megbánni, nem csináltam én semmit. Tisztán emlékszem, hogy ebben a borzasztó fizikai és lelki fájdalomtól eltorzított állapotban is szinte felnevettem, hogy ez az, jól van, megvan a megoldás: meg kell bánni. Oké, akkor most megbánom...

...és újrakezdődött az egész egy végtelen fájdalomszinten, és akkor lehullott rólam minden álarc, minden képmutatás, minden hazugság, és ott álltam én, magam, aki és ami tényleg vagyok. Megláttam magam és megértettem, hogy ez így igazságos, ez így van rendjén. Mert nyilván nem volt őszinte, nem volt igaz ez a megbánás – ez csak egy hazug ravaszkodás volt, amivel én, a kis teremtmény ki akartam játszani, be akartam csapni a végtelen teremtő Istent, ott az utolsó pillanatban is. És ha ez így van, akkor én tényleg ezt érdemlem, ez így igazságos.

És akkor a végtelen fájdalomtól ordítva belezuhantam egy semmibe, egy rideg, hideg, sötét helyre, ahol nincs élet, nincs semmi, csak én,

egyedül – elszakítva mindentől és mindenkitől, de legfőképpen Istentől (a Szeretettől), és mindez azzal a teljesen világos tudattal, hogy ez így lesz mindig. MINDIG! Nem tíz évig, nem száz évig, nem ezer évig, hanem mindig, örökké... Sokszor mondjuk ezt a szót, de nem tudjuk felfogni, mit is jelent valójában. Én akkor megértettem, átéltem, mit jelent, hogy örökké. Azt, hogy a jelen (állapot/helyzet), ami van, soha nem fog elmúlni, nem fog változni: így és ez lesz mindig!

Ez volt az a pont, ahol magamhoz tértem. De annyival igazabb, igazibb volt az a valóság, hogy azt gondoltam: milyen érdekes az emberi agy, hogy így a halál pillanatában valamilyen kémiai módszerrel ideképezek nekem egy kórházi magamhoz térést, de hát ez csak káprázat, mindjárt elmúlik és újra az igazi valóságban leszek. Ahogy vártam, hogy elmúljon ez a káprázat, azt vettem észre, hogy múlik az idő, illetve hogy újra van idő. Jobban körülnéztem és láttam, hogy tényleg egy kórházban vagyok, leszíjazva egy ágyon. Sírtam. Hosszan. Aztán elmeséltem az egészet az egyre nagyobb számban megjelenő orvosoknak és nővéreknek, miközben azt kérdezgettem tőlük kitartóan, hogy meghaltam-e, de nem válaszoltak egyértelműen. Azóta sem tudom, hogy orvosilag mennyire voltam közel a halálhoz, de azt tudom, hogy ez volt életem legvalóságosabb élménye, aminek során – azt gondolom – intenzív bepillantást kaptam a pokolba.

Az élmény után heteken keresztül egészen máshogy jártam a világban, egészen máshogy néztem a dolgokra. Egyszer a Moszkva téren reggel, amikor mindenki lökdösődve a saját problémájába merülve rohant a dolgára, megálltam és legszívesebben felkiáltottam volna, hogy: ÁLLJ! Mindenki álljon meg, mert ez nem a valóság, és bárhova is rohan éppen, az szinte biztos, hogy az örökkévalóság, az örök élet szempontjából egyáltalán nem fontos. Végül ezt nem tettem meg (hátha visszakerültem volna a kórházba, csak egy másik osztályra...).

Az életem ettől az élménytől teljesen megváltozott. Azóta egy szent vagyok. Ha jól tudom, utcát is neveztek már el rólam, sőt szobrot is állítottak a tökéletes keresztény férj, édesapa, szomszéd, munkavállaló és minden más címmel. Ööö. Nem. Nagyon nem. Persze húsz év távlatából nézve sok minden változott, illetve egész máshogy alakult volna az életem (pl. nem lenne 5+1 gyermekem, nem járnék templomba, imaórákra, lelkigyakorlatokra, nem járnék szentségekhez stb.), de aki látott, hallott

engem már focipályán kihagyott ziccernél, autóban dugóban ülve, vagy nem működő számítástechnikai eszközök javulásra bírása közben, abban minden bizonnyal fogalmazódott már meg kétely a keresztény mivoltom hitelességével kapcsolatban. Gyermekeim – akik közül páran itt ülnek köztetek – sajnos hosszan tudnának erről mesélni (ezúton is bocsánatot kérek tőletek mindenért).

Szóval, nálam ez nem ilyen egyszerű. Azt tudom mondani, hogy elindultam a megtérés útján. Nem megérkeztem, hanem elindultam. Sajnos néha letérek, eltévedek, körbe-körbe járok, de azért, ha nehézkesen, küzdelmesen, küszködösen is, de talán haladgatok a Jóisten felé. Sok öröm, boldogság és áldás, de nem egy könnyed séta ez a keresztény élet(út), nekem legalábbis nem.

Nem sokkal az élmény után elmeséltem az egészet egy ferences szerzetesnek, aki többek között azt mondta, hogy rám bíztak valamit, amivel felelősség jár, és amit majd számon fognak kérni rajtam (ezért is fogadok el minden tanúságtételre hívó felkérést, ahogy ezt a mait is). Aki felkészített a keresztségre, mert fogalmazzunk úgy, megszületett a szívemben a vágy, hogy meg szeretnék keresztelkedni, hogy meg akarom ismerni Istent, követni akarom Jézust, ő meg is keresztelt, sőt ő volt az, aki összehadott minket és gyermekeimet is ő keresztelte.

Sokan kérdezik tőlem, hogy ezek után félek-e a haláltól. A válaszom egyértelműen: nem. Mert az én példám pont azt mutatja, hogy az utolsó utáni pillanatban is ott van mindannyiunknak a lehetőség, hogy igent mondjunk, hogy elfogadjuk az üdvösséget ajándékba a Jóistentől. Mert azt nem tudjuk kiérdemelni (Isten nem egy automata), kierőszakolni, kiköszkodni, kicsalni, kififikázni, megoldani okosba'. Azt ajándékba kapjuk, de csak ha el tudjuk fogadni, ha fel tudjuk ismerni, ahogyan a jobb lator tette a halála pillanatában Jézus mellett a keresztén. Engem nem ítél el senki, Isten sem, nem dörgött az ég, hogy: „Robi, mit tettél?!” – de a szabad akarat miatt nem is tudott beavatkozni abba, hogy én konokul elutasítok, letagadok, kimagyarázok, visszautasítok és eltaszítok magamtól mindent.

Mivel az addigi életemben nem gyakoroltam ezeket, fel sem ismertem a helyzetet. Mert a kérdés nem úgy hangzott el, hogy na, Robi, mit szeretnél, vagy ahogy az ismert rock-számban hallható: „aki a pokolra kíván jutni, annak balra a második ajtó...” Mert nem követtem el én bűnöket

korábban sem, sőt, inkább jó gyerek voltam, DE körülöttem forgott minden, csak magammal foglalkoztam, csak magamban hittem, és mindig mindent én akartam megoldani, megcsinálni. Tehát ha nem gyakoroljuk itt a földi életünkben az elfogadást, a megbánást, a bocsánatkérést, az önismeretet, ha nem élünk a gyónás szentségének hihetetlen erejével, ha nem törekszünk Isten megismerésére, ha nem próbáljuk meg Jézust követni, ha nem hallgatunk a bennünk lévő Szentélekre, akkor hiába van ott a lehetőség az üdvösségre az utolsó pillanatban is, könnyen az történhet bármelyikünkkel, ami velem is. (Nem kell ehhez embert ölni vagy bankot rabolni...)

Ezért arra biztatok mindenkit, hogy éljetez ezekkel a lehetőségekkel, a szentségekkel (a gyónással, a szentáldozással), itt és most és mindig, hogy amikor eljön a megmérettetés (mert el fog: egyszer mind meghalunk), akkor felkészültek legyetek, ne úgy, mint én azon a futóversenyen ideát és a halál pillanatában odaát.